

N:o 96.

Af herr **L. Eriksson** i Bäck, om *skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ändring af 3 § 1 mom. bevillningsförordningen.*

Genom lag om egostyckning m. m. den 27 juni 1896 afsågs att bereda lättare tillfälle för mindre bemedlade att förvärfva egna hem. Nu har dock, se bil. 1, i sådan afsigt styckad jord blifvit upptaxerad till ungefär dubbla värdet mot annan lika beskaffad jordbruksfastighet i trakten, utan att jorden genom styckningen lemnar eller kan lemna innehafvaren någon högre inkomst än förut förr än i mån af skeende försäljning (den brukas ännu som jordbruksegendom), och dock har vid klagomål deröfver Kongl. Maj:t fastställt taxeringsåtgärden i fråga, hvarigenom ett sådant förfarande blifver praxis och lag. Detta synes mig dock strida mot ordalydelsen i § 3 mom. 1 i bevillningsförordningen, som innehåller, att fast egendoms värde skall bestämmas »med ledning af de om hvarje särskild egendoms storlek, beskaffenhet och afkastning inhemtade upplysningar». Genom styckningen lemna dock de osålda delarne ingen högre afkastning än förut, tvärtom tynger kostnaden för styckningen på dess utgiftskonto, utan det är först i mån af skedd försäljning, som den inbringar egaren högre afkastning, och synes mig därför rättvist vara, att han först då taxerades för den högre afkastningen i form af vinst på skedd försäljning.

Den omständigheten, att i bilagan omnämnda fastigheten efter verkställd egostyckning i mantalslängden upptagits i sextiofyra olika hemmansdelar, kunde väl icke förläna den något högre värde än förut, och taxeringsnämndens yttrande, att den vid efter hand skeende försäljningar *komme* att betinga högre pris än annan jord i orten, innebär ju ett bestämdt erkännande, att den då icke hade det åsatta värdet, utan först framdeles skulle komma att få det. Att sålunda åsätta ett värde, som icke finnes, eller till grund för värdet beräkna en afkastning eller vinst af egendomen,

som den icke lemnar förr än i en oviss framtid, kan väl icke vara med rättvisa och billighet förenligt. Riktigare är väl då att efter skedd försäljning taxera säljaren för den vinst, han då verkligen gjort, och egendomen till det värde, den då betingat. Derigenom verkar taxeringen på ett tillfredsställande sätt, emedan den träffat det verkliga värdet eller inkomsten just då dessa franträda och ej förr, än de i verkligheten förefinnas eller kunna afvinnas egendomen. Pröfningsnämndens åsigt, att fastigheten genom indelningen i byggnadstomter fick det åsatta värdet, kan jag heller icke tillmäta förnågan att till hemmansdelarne skaffa köpare, utan är det väl först då köp ifrågakommer, som det högre värdet träder fram.

Kongl. kammarrätten har genom utslag i målet sig utlåtit, att som klaganden icke ådagalagt, att fastighetens verkliga värde understigit det densamma åsatta, funne kammarrätten ej skäl att i öfverklagade taxeringsåtgärden göra ändring; och dock har klaganden genom intyg af två närboende personer styrkt, att egendomen begagnades som jordbruksegendom och ej lemnade högre afkastning än annan sådan i trakten. Något annat sätt att styrka, att taxeringen var för hög, kunde mig veterligen ej åstadkommas gent emot taxeringsmyndigheternas auktoritet, ty särskildt konto öfver egendomen föres ej, emedan den då och ännu brukas i sambruk med Frötuna aktiebolags hufvudgård Frötuna, och att styrka, att egendomen icke i en obestämd framtid kunde bli värd 13,800 kronor, var ju omöjligt, och det var ju det framtida värdet, som taxeringsnämnden lade till grund för taxeringen.

Den ifrågavarande egendomen innehåller ej fullt 30 tunnland, och då vanliga värdet i orten är 200 kronor tunnlandet, bör väl det af klaganden föreslagna värdet 6,700 kronor anses tillräckligt.

Om nu omnämnda förfarande skall blifva lag, kommer helt säkert realiserandet af den så kallade egna-hems-rörelsen att lida betänkligt afbrott, emedan jordegarna icke lära vilja utsätta sig för risken att få sin egendom på detta sätt upptaxerad och derigenom få betala kanske flerdubbelt högre utskylder under en längre följd af år och ej med säkerhet veta, om de styckade lotterna kunna säljas förr än i en oviss framtid, ty perioder af dåliga år kunna inträffa, då arbetarne i allmänhet ha svårt att med sin arbetsförtjänst betala ett sålunda uppskrufvadt värde.

Egna-hems-saken behöfver ju ekonomiskt understöd af staten, men detta lärer dock icke förslå för att tillfredsställa behofvet, utan den enskilda företagsamheten får nog taga största andelen af hjälpsamheten på sin lott. Icke nog med att säljaren i de flesta fall får lemna jorden på 20 å 25 års amorteringstid, utan han nödgas också uppföra hus å densamma för att de obemedlade skola kunna köpa den. Att under sådana

förhållanden få jorden upptaxerad till dubbla värdet eller mera är icke glada utsigter för dem, som tänkt stycka sin egendom, och verkar i hög grad menligt för de mindre bemedlade eller obemedlade att kunna erhålla egna hem.

På grund af hvad jag nu anfört, hemställer jag,

att Riksdagen måtte besluta i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om förslag till sådan ändring i eller tilllägg till § 3 mom. 1 i bevillningsförordningen, att försäljningspriset å sålda delar af styckad egendom ej må läggas till grund för taxering af de osålda delarne, eller blotta styckningsåtgärden må anses förläna dessa högre värde, än de förut haft, utan värdet bestämmas med ledning af den afkastning, de anses kunna lemna, eller det värde, de kunna anses ha som jordbruk.

Stockholm den 27 januari 1902.

Lars Eriksson.

Bilaga.

Kongl. Majt:s

nådiga resolution på de besvär, Frötuna aktiebolag i underdånighet anfört deröfver, att,

sedan 1898 års bevillningsberedning för Fellingsbro socken föreslagit, att sextiofyra klaganden tillhöriga hemmansdelar i Korfviken n:o 1, utgörande tillhoppa $\frac{449}{1000}$ mantal, skulle taxeras till sammanlagdt värde af trettontusen åttahundra kronor,

samt klaganden hos taxeringsnämnden för socknen yrkat, att taxeringsvärdet å hemmansdelarne icke måtte bestämmas till högre belopp än 6,700 kronor,

men taxeringsnämnden, enär af mantalslängden för berörda år inhemtats, att ifrågavarande fastighet efter undergången hemmansklyfning vid senaste mantalsskrifning upptagits i icke mindre än sextiofyra olika hemmansdelar, en hvar å minst tre, högst åttiofem ettusendels mantal, hvilka i följd af Fellingsbro stations omedelbara närhet vid efter hand skeende försäljningar komme att betinga högre pris än annan jord i orten, godkänt bevillningsberedningens förslag,

så och efter det Örebro läns pröfningsnämnd, hvarest klaganden fullföljt sitt berörda yrkande, genom beslut vid sammanträde den 28 och 29 september 1898, enär fastigheten genom indelning i byggnadstomter ansåges hafva det uppskattade värdet, ogillat yrkandet och fastställt taxeringen,

har Kongl. Maj:ts och rikets kammarrätt, hvarest klaganden häröfver sig besvärat, genom utslag den 26 september 1899 sig utlåtitt, att som det icke genom den af klaganden förebragta utredning kunde anses ådagalagdt, att fastighetens verkliga värde understigit 13,800 kronor, funne kammarrätten ej skäl att i öfverklagade taxeringsåtgärden göra ändring.

Gifven Stockholms slott den 8 juni 1900.

Kongl. Maj:t har, sedan kammarrätten, efter vederbörandes hörande, afgifvit infordradt underdånigt utlåtande, låtit handlingarna i detta mål Sig föredragas och finner icke skäl att göra ändring i kammarrättens utslag.

Hvilket vederbörande till underdånig efterrättelse länder.

Under Hans Maj:ts

Min Allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF.

(Sigill.)

Hans Wachtmeister.